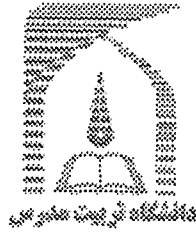

۱۴۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱۰۰ ۱۷۷

۶۱۴۶۰۲

دانشگاه تربیت مدرس
دانشکده علوم انسانی

رساله دوره دکتری جامعه‌شناسی سیاسی

بررسی تطبیقی-تاریخی تجربه دموکراسی
در ایران، ترکیه و کره جنوبی در دوره ۱۹۴۱ تا ۱۹۶۱

محمد فاضلی

وزارت اطلاعات و فرهنگ
تسلیه

استاد راهنما

دکتر احمد رجبزاده

استادان مشاور

دکتر علی محمد حاضری

دکتر مسعود غفاری

۱۳۸۷ / ۱۵ / ۲۵
۱۳۸۷ / ۱۵ / ۲۵

بهمن ۱۳۸۶

۱۰۵۸۷۷

تأییدیه اعضای هیئت داوران حاضر در جلسه دفاع از رساله دکتری

اعضای هیئت داوران نسخه نهایی رساله آقای محمد فاضلی تحت عنوان بررسی تطبیقی-تاریخی تجربه دموکراسی در ایران، ترکیه و کره جنوبی در فاصله ۱۹۴۱ تا ۱۹۶۱ را از نظر فرم و محتوی بررسی نموده و پذیرش آن را برای تکمیل درجه دکتری جامعه‌شناسی سیاسی پیشنهاد می‌کنند.

سمت	نام و نام خانوادگی	رتبه دانشگاهی	امضاء
استاد راهنما:	دکتر احمد رجب‌زاده	دانشیار	
استاد مشاور:	دکتر علیمحمد حاضری	استادیار	
استاد مشاور:	دکتر مسعود غفاری	استادیار	
استاد داور:	دکتر محمد حسین پناهی	استاد	
استاد داور:	دکتر تقی آزاد ارمکی	استاد	
استاد داور:	دکتر محمدرضا تاجیک	استادیار	
استاد داور:	دکتر محمدسالار کسرابی	استادیار	
نماینده تحصیلات تکمیلی:	دکتر علیرضا شجاعی‌زند	استادیار	

دستورالعمل حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش‌های علمی دانشگاه

تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاست‌های پژوهشی دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسان‌ها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیات علمی، دانشجویان، دانش‌آموختگان و دیگر همکاران طرح، در مورد نتایج پژوهش‌های علمی که تحت عناوین پایان‌نامه، رساله و طرح‌های تحقیقاتی که با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد ذیل را رعایت نمایند:

ماده ۱- حقوق مادی و معنوی پایان‌نامه‌ها / رساله‌های مصوب دانشگاه متعلق به دانشگاه است و هرگونه بهره‌برداری از آن باید با ذکر نام دانشگاه و رعایت آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مصوب دانشگاه باشد.

ماده ۲- انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان‌نامه / رساله به صورت چاپ در نشریات علمی یا ارائه در مجامع علمی باید به نام دانشگاه بوده و استاد راهنما مسئول مکاتبات مقاله باشد. تبصره: در مقالاتی که پس از دانش‌آموختگی بصورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان‌نامه / رساله نیز منتشر می‌شود نیز باید نام دانشگاه درج شود.

ماده ۳- انتشار کتاب حاصل از نتایج پایان‌نامه / رساله و تمامی طرح‌های تحقیقاتی دانشگاه باید با مجوز کتبی صادره از طریق حوزه پژوهشی دانشگاه و بر اساس آئین‌نامه‌های مصوب انجام شود.

ماده ۴- ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه در جشنواره‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی که حاصل نتایج مستخرج از پایان‌نامه / رساله و تمامی طرح‌های تحقیقاتی دانشگاه باید با هماهنگی استاد راهنما یا مجری طرح از طریق حوزه پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

ماده ۵- این دستورالعمل در ۵ ماده و یک تبصره در تاریخ ۱۳۸۴/۴/۲۵ در شورای پژوهشی دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب لازم‌الاجرا است و هرگونه تخلف از مفاد این دستورالعمل، از طریق مراجع قانونی قابل پیگیری می‌شود.

نام و نام خانوادگی: محمد فاضلی

امضاء

آیین‌نامه چاپ رساله‌های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به این‌که چاپ و انتشار رساله‌های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیت‌های علمی- پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش‌آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می‌شوند:

ماده ۱: در صورت اقدام به چاپ رساله‌ی خود، مراتب را قبلاً به‌طور کتبی به دفتر نشر آثار علمی دانشگاه اطلاع دهند.

ماده ۲: در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل را چاپ کند:
«کتاب حاضر، حاصل رساله دکتری نگارنده در رشته جامعه‌شناسی سیاسی است که در سال ۱۳۸۶ در دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی جناب آقای دکتر احمد رجبزاده و مشاوره آقایان دکتر علی‌محمد حاضری و دکتر مسعود غفاری از آن دفاع شده است.»

ماده ۳: به منظور جبران بخشی از هزینه‌های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به دفتر نشر آثار علمی دانشگاه اهداء کند. دانشگاه می‌تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

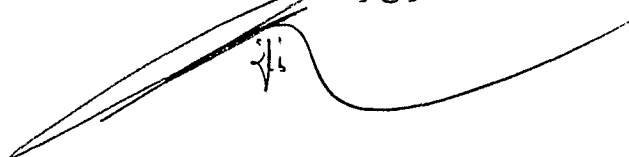
ماده ۴: در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰ درصد بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس تأدیه کند.

ماده ۵: دانشجو تعهد و قبول می‌کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می‌تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می‌دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتاب‌های عرضه شده نگارنده برای فروش تأمین نماید.

ماده ۶: اینجانب محمد فاضلی دانشجوی رشته جامعه‌شناسی سیاسی مقطع دکتری تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده به آن ملتزم می‌شوم.

نام و نام خانوادگی: محمد فاضلی

تاریخ و امضاء: ۱۳۸۶/۱۲/۳

قدردانی

نگارش این رساله از آغاز تا به انتها قریب ۳ سال طول کشیده و در این مدت افراد بسیاری برای سرانجام گرفتن کار مرا یاری کرده‌اند. همسر و فرزندم چنان بردبارانه کاستی‌های زندگی را که از پرداختن به این کار ناشی می‌شد تحمل کردند و پشتیبان من بودند که هیچ‌گاه نخواهم توانست قدردان خوبی برای مهربانی‌شان باشم. به پاس زحمات همسرم این رساله را به او تقدیم می‌کنم.

ایده اولیه این رساله از دل مباحثات کلاس درس جامعه‌شناسی سیاسی تطبیقی دکتر حسین بشیریه بیرون آمد و اگرچه فرصت نشد تا بسط ایده‌ها را نزد ایشان دنبال کنم لیکن قدردان بارقه آن ایده‌ها هستم. دکتر احمد رجبزاده که همواره مشوق و راهنمای من بوده‌اند با راهنمایی و نقدهای نافذشان در پیراستن ایرادات و جهت گرفتن تحقیق به سوی تبیین پویایی تاریخی دموکراسی نقش مهمی داشته‌اند. در نگارش اثر از مشاوره دکتر علی محمد حاضری و دکتر مسعود غفاری نیز بهره برده‌ام. دکتر علی محمد حاضری و دکتر تقی آزاد ارمکی پیش‌نویس رساله را به دقت مطالعه کرده و رهنمودهای ثمربخشی ارائه کردند که در زدودن برخی ابهامات مؤثر بوده‌اند.

این تحقیق بدون استفاده از بورس فرصت مطالعاتی در دانشگاه لندن سرانجام نمی‌یافت. دوستان بسیاری از جمله دکتر نعمت‌الله فاضلی، دکتر محمود شارع‌پور، دکتر محمد ابراهیم صالحی عمران، دکتر علیرضا شجاعی‌زند، دکتر علی‌اکبر متکان و خانم اکرم حلاجی در این خصوص بسیار نقش داشته‌اند. مدیریت دپارتمان جامعه‌شناسی و انسان‌شناسی مدرسه مطالعات شرق و آفریقای دانشگاه لندن نیز نهایت همکاری را در جهت فراهم آمدن شرایط پژوهش و برقراری ارتباط علمی مبذول داشتند که بدین وسیله از همه ایشان سپاس‌گزارم.

چکیده

پرسش از فرایند دموکراتیک شدن نظام‌های سیاسی یکی از دلمشغولی‌های عمده در جامعه‌شناسی سیاسی معاصر است. این پرسش در دو قالب عمده مطرح است: ۱- چگونه نظام‌های سیاسی غیردموکراتیک به دموکراسی گذر می‌کنند؟ ۲- چگونه نظام‌های دموکراتیک ایجاد شده تحکیم شده و دوام می‌یابند؟ هدف این رساله پاسخ گفتن به سؤال دوم است. در این رساله ابتدا نظریه‌های دموکراتیزاسیون مرور شده و با این استدلال که رساله در پی آزمودن قدرت نظریه‌های ساختارگرا برای تبیین دموکراتیزاسیون است، ۸ متغیر ساختاری ملهم از اقتصاد سیاسی (مدرنیزاسیون اقتصادی-اجتماعی، نقش دولت در مدرنیزاسیون، ساختار قدرت نسبی طبقات اجتماعی، ظرفیت دولت دموکراتیک، میراث نظام اقتدارگرای قبل از گذار دموکراتیک، جایگاه کشور در نظام جهانی بازار و نظام جهانی دولت‌ها، و مبانی ساختاری احزاب سیاسی) و ۱۴ فرضیه مرتبط با تأثیر آن‌ها بر دموکراتیزاسیون ارائه شده است. متغیرها و فرضیات ارائه شده در سه کشور ایران (۱۹۵۳-۱۹۴۱)، ترکیه (۱۹۶۰-۱۹۴۵) و کره جنوبی (۱۹۶۱-۱۹۴۵) بررسی شده و در نهایت مدلی برای پویای تاریخی منجر به تحکیم نشدن دموکراسی در سه کشور در مقطع زمانی تحت بررسی ارائه شده است. در این تحقیق از روش تطبیقی - تاریخی با تأکید بر یافتن سازوکارهای علی استفاده شده است.

آنچه که در بین سه کشور مقایسه می‌شود روند تاریخی منجر به گسست تجربه دموکراسی در این کشورها در سال‌های بعد از جنگ جهانی دوم از طریق کودتاهاست. در نهایت بر نقش ساخت طبقات اجتماعی، سطح مدرنیزاسیون قبل از ادغام در نظام جهانی، و شیوه ادغام در نظام جهانی به عنوان متغیرهای اولیه مؤثر بر شکل‌گیری فرایند تاریخی منجر به گسست دموکراسی تأکید می‌شود اما متغیر اصلی مؤثر بر فراهم نیامدن شرایط تحکیم دموکراسی، مدرنیزاسیون اقتدارگرا معرفی می‌شود. مدرنیزاسیون اقتدارگرا مانع شکل‌گیری پلورالیسم متوازن و تعادل نیروهای طبقاتی و دولت شده و در نهایت مانع از تحکیم دموکراسی می‌شود. متغیرهایی نظیر توسعه نامتوازن منطقه‌ای، بی‌ظرفیت بودن دولت دموکراتیک بعد از گذار، منازعه در نظام جهانی دولت‌ها، تأثیرات وابستگی و نظام جهانی بازار نیز به عنوان عوامل یاری‌رسان به عدم تحکیم دموکراسی شناسایی شده‌اند.

کلیدواژه‌ها: دموکراسی، دموکراتیزاسیون، مدرنیزاسیون، نظام جهانی، طبقات اجتماعی، دولت، ظرفیت دولت، وابستگی، تحکیم دموکراسی، گسست دموکراسی، کودتا، توسعه منطقه‌ای، روش تطبیقی-تاریخی، ایران، ترکیه، کره جنوبی.

فهرست مطالب

عنوان	شماره صفحه
فصل اول. مقدمه و کلیات طرح تحقیق.....	۱
۱-۱. بیان مسأله.....	۱
۲-۱. اهمیت مسأله.....	۷
۳-۱. نظریه‌های دموکراتیزاسیون.....	۹
۴-۱. چارچوب نظری و فرضیات.....	۱۷
۵-۱. روش تحقیق.....	۱۹
۶-۱. یافته‌های تحقیق.....	۲۳
فصل دوم. مرور ادبیات نظری دموکراتیزاسیون.....	۲۷
۱-۲. مقدمه.....	۲۷
۲-۲. دموکراتیزاسیون.....	۲۸
۳-۲. عوامل مؤثر بر دموکراتیزاسیون.....	۳۰
۴-۲. نظریه‌های دموکراتیزاسیون.....	۸۴
۱-۴-۲. نظریه مدرنیزاسیون.....	۸۵

.....	جامعه‌شناسی تاریخی	۲-۴-۲	۹۰
.....	نظریه برینگتن مور	۳-۴-۲	۹۰
.....	نظریه روشه‌میر	۴-۴-۲	۹۳
.....	نظریه گروگل	۵-۴-۲	۹۸
.....	مطالعات گذار	۶-۴-۲	۹۹
.....	نظریه پردازی تلفیقی	۷-۴-۲	۱۰۳
.....	نظریه هانتینگتون	۸-۴-۲	۱۰۴
.....	نظریه هاینس	۹-۴-۲	۱۰۶
.....	گسست دموکراسی	۵-۲	۱۰۸
.....	فصل سوم. چارچوب نظری		۱۱۴
.....	مقدمه	۱-۳	۱۱۴
.....	کارکرد نظریه	۲-۳	۱۱۵
.....	تعریف دموکراسی	۳-۳	۱۱۷
.....	مدل دموکراسی	۴-۳	۱۲۷
.....	فرضیات تحقیق: شرایط ساختاری تحکیم دموکراسی	۵-۳	۱۳۱
.....	۱-۵-۳. مدرنیزاسیون اقتصادی - اجتماعی		۱۳۲
.....	۲-۵-۳. نقش دولت در مدرنیزاسیون		۱۳۴
.....	۳-۵-۳. ساختار طبقات اجتماعی		۱۳۵
.....	۴-۵-۳. ظرفیت دولت دموکراتیک		۱۳۶
.....	۵-۵-۳. مبانی ساختاری احزاب سیاسی		۱۳۷
.....	۶-۵-۳. شرایط زمینه‌ای تحکیم دموکراسی		۱۳۹

فصل چهارم. روش‌شناسی تحقیق.....	۱۴۳
۱-۴. نوع تحقیق.....	۱۴۳
۲-۴. روش تحقیق.....	۱۴۴
۳-۴. کارکرد روش تطبیقی.....	۱۴۵
۴-۴. تعریف مفاهیم.....	۱۴۸
فصل پنجم. دموکراسی‌های تحکیم نشده: ایران، ترکیه و کره جنوبی.....	۱۵۴
۱-۵. تجربه دموکراسی در ایران.....	۱۵۴
۲-۵. تبیین‌های عدم تحکیم دموکراسی در ایران.....	۱۵۶
۳-۵. تجربه دموکراسی در ترکیه.....	۱۶۱
۴-۵. تبیین‌های عدم تحکیم دموکراسی در ترکیه.....	۱۶۴
۵-۵. فقدان دموکراسی در خاورمیانه.....	۱۷۲
۶-۵. تجربه دموکراسی در کره.....	۱۷۳
۷-۵. تبیین‌های عدم تحکیم دموکراسی در کره جنوبی.....	۱۷۶
۸-۵. نتیجه‌گیری.....	۱۸۳
فصل ششم. زمینه ساختاری و تاریخی عدم تحکیم دموکراسی در ایران.....	۱۸۶
۱-۶. تحولات تا عصر رضاشاه.....	۱۸۶
۱-۱-۶. زمینداری تا عصر رضاشاه.....	۱۹۴
۲-۱-۶. ادغام در نظام جهانی.....	۲۰۰
۳-۱-۶. طبقات اجتماعی.....	۲۰۳
۲-۶. عصر رضاشاه.....	۲۰۶
۱-۲-۶. زمینداری در عصر رضاشاه.....	۲۱۴
۲-۲-۶. رضاشاه در معرکه نظام جهانی.....	۲۱۷

.....	۳-۲-۶. طبقات اجتماعی	۲۲۲
.....	۴-۲-۶. توسعه نامتوازن	۲۲۵
.....	۵-۲-۶. ارتش رضاشاه	۲۳۱
.....	۶-۲-۶. میراث رضاشاه	۲۳۲
.....	۳-۶. ساختارها و دموکراسی بعد از شهریور ۱۳۲۰	۲۳۸
.....	۱-۳-۶. زمینداران و دموکراسی	۲۳۸
.....	۲-۳-۶. دموکراسی در بند نظام جهانی	۲۴۳
.....	۳-۳-۶. کارگران و دموکراسی	۲۴۷
.....	۴-۳-۶. دموکراسی دولت‌های بی‌طرفیت	۲۵۰
.....	۵-۳-۶. قدرت‌های بین‌المللی علیه دموکراسی	۲۵۹
.....	۶-۳-۶. ارتش و دموکراسی	۲۶۳
.....	۷-۳-۶. بحران اقتصادی	۲۶۵
.....	۸-۳-۶. دموکراسی بدون احزاب	۲۶۹
.....	۴-۶. نتیجه‌گیری	۲۷۵
.....	فصل هفتم. زمینه ساختاری و تاریخی عدم تحکیم دموکراسی در ترکیه	۲۸۸
.....	۱-۷. امپراطوری عثمانی	۲۸۸
.....	۲-۷. اصلاحات در امپراطوری	۲۹۲
.....	۳-۷. عصر تنظیمات	۲۹۴
.....	۱-۳-۷. تنظیمات و زمینداری	۲۹۸
.....	۲-۳-۷. تنظیمات برای نظام جهانی	۲۹۹
.....	۴-۷. حکومت سلطان عبدالحمید	۳۰۱
.....	۵-۷. انقلاب ترک‌های جوان	۳۰۵

- ۶-۷. جمهوری ترکیه در عصر آتاتورک ۳۰۷
- ۱-۶-۷. زمینداران و جمهوری ۳۱۱
- ۲-۶-۷. نظام جهانی و دولت‌گرایی ۳۱۴
- ۳-۶-۷. طبقات اجتماعی جمهوری ۳۱۷
- ۷-۷. جمهوری در عصر اینونو ۳۲۰
- ۱-۷-۷. قدرت گرفتن زمینداران ۳۲۲
- ۲-۷-۷. میراث سیاسی نظام تک‌حزبی ۳۲۴
- ۸-۷. تجربه دموکراسی چندحزبی ۳۲۷
- ۱-۸-۷. دموکراسی برای زمینداران ۳۲۹
- ۲-۸-۷. نظام جهانی علیه دموکراسی ۳۳۳
- ۳-۸-۷. اولین دولت طبقاتی ۳۳۶
- ۴-۸-۷. دولت دموکراتیک بی‌طرفیت ۳۴۳
- ۵-۸-۷. توسعه نامتوازن و دموکراسی ناقص ۳۴۸
- ۶-۸-۷. جنگ سرد و دموکراسی ترکیه ۳۵۳
- ۷-۸-۷. ارتش و تجربه دموکراسی ۳۵۵
- ۸-۸-۷. بحران اقتصادی دولت مندرس ۳۵۹
- ۹-۸-۷. احزاب سیاسی ترکیه ۳۶۳
- فصل هشتم. زمینه ساختاری و تاریخی عدم تحکیم دموکراسی در کره جنوبی ۳۷۷
- ۱-۸. کره ماقبل استعمار ۳۷۷
- ۱-۱-۸. ساخت طبقات اجتماعی ۳۸۰
- ۲-۱-۸. پیدایش زمینداری ۳۸۲
- ۳-۱-۸. کره و نظام جهانی ۳۸۴

۳۱۵.....	۱-۴. تلاش برای اصلاحات
۳۸۹.....	۲-۸. کره مستعمره ژاپن
۳۹۲.....	۱-۲-۱. استعمار و زمینداران
۳۹۴.....	۲-۲-۱. رشد صنعتی مستعمره
۳۹۷.....	۳-۲-۱. ترکیب طبقات اجتماعی
۳۹۸.....	۴-۲-۱. میراث استعمار
۴۰۰.....	۳-۸. دموکراسی بعد از استعمار
۴۰۱.....	۱-۳-۱. فروپاشی زمینداری
۴۰۴.....	۲-۳-۱. پیرامونی برای نیمه پیرامون
۴۰۹.....	۳-۳-۱. طبقات اجتماعی و دموکراسی
۴۱۴.....	۴-۳-۱. دولت‌های بی‌ظرفیت
۴۱۸.....	۵-۳-۱. توسعه نامتوازن
۴۲۳.....	۶-۳-۱. مداخله دولت در اقتصاد
۴۲۵.....	۷-۳-۱. خط مقدم جنگ سرد
۴۲۶.....	۸-۳-۱. ارتش کره
۴۲۹.....	۹-۳-۱. بحران اقتصادی
۴۳۲.....	۱۰-۳-۱. احزاب و دموکراسی
۴۳۵.....	۴-۸. نتیجه‌گیری
۴۴۷.....	فصل نهم
۴۴۷.....	فصل نهم. تحلیل تطبیقی پویش تاریخی گسست دموکراسی
۴۴۸.....	۱-۹. پویش تاریخی گسست دموکراسی
۴۵۷.....	۲-۹. تعمیم نظری و افراد تاریخی

۴۵۷.....	۱-۲-۹. پلورالیسم نامتوازن.....
۴۵۹.....	۲-۲-۹. تشدید منازعه طبقاتی.....
۴۶۲.....	۳-۲-۹. توسعه نامتوازن منطقه‌ای.....
۴۶۴.....	۴-۲-۹. دولت مداخله‌گر.....
۴۶۷.....	۵-۲-۹. کسب مازاد و سازمان‌های بازنمایی.....
۴۶۹.....	۶-۲-۹. دولت‌های بی‌ظرفیت.....
۴۷۳.....	۷-۲-۹. احزاب و دموکراسی.....
۴۸۱.....	۸-۲-۹. نظام پیشین و بی‌ثباتی دموکراسی.....
۴۸۸.....	۹-۲-۹. نظام جهانی و تزلزل دموکراسی.....
۴۹۵.....	فصل دهم.....
۴۹۵.....	فصل دهم. بازنگری و نتیجه‌گیری.....
۴۹۷.....	۱-۱۰. بازنگری در نظریه.....
۴۹۹.....	۲-۱۰. برخی ملاحظات نظری.....
۵۰۴.....	فهرست منابع.....
۵۴۲.....	چکیده انگلیسی.....

فهرست جداول

شماره صفحه	جدول
۶۲.....	جدول ۱-۲. خصایص نظام‌های سیاسی.....
۱۱۵.....	جدول ۱-۳. نظریه‌های عمومی.....
۱۹۰.....	جدول ۱-۶. درآمدهای ملی ایران (هزار تومان).....
۲۱۵.....	جدول ۲-۶. زمین‌های رضاشاه در ایران.....
۲۱۷.....	جدول ۳-۶. ترکیب واردات ایران ۱۹۵۴-۱۹۳۷ (%). ..
۲۲۴.....	جدول ۴-۶. ترکیب طبقه کارگر ایران در ۱۹۱۴.....
۲۲۵.....	جدول ۵-۶. محل تولد نخبگان ایران.....
۲۲۶.....	جدول ۶-۶. محل تولد نخبگان ایران بر حسب سن.....
۲۲۸.....	جدول ۷-۶. محل احداث کارخانجات در دوره رضاشاه.....
۲۳۵.....	جدول ۸-۶. آمارهای اقتصادی ایران (۱۹۲۵م/۱۳۰۴ش).....
۲۳۵.....	جدول ۹-۶. آمارهای اقتصادی ایران (۱۹۳۸م/۱۳۱۷ش).....
۲۴۶.....	جدول ۱۰-۶. صادرات و واردات ایران ۱۹۵۴-۱۹۳۸.....
۲۴۸.....	جدول ۱۱-۶. نیروی کارگری ایران سال ۱۳۳۴.....
۲۴۹.....	جدول ۱۲-۶. میزان تجمع کارگران در صنایع ایران.....
۲۵۳.....	جدول ۱۳-۶. میزان مالکیت زمین توسط نخبگان ایران دهه ۱۹۶۰.....

جدول

شماره صفحه

- جدول ۶-۱۴. صادرات مصوب و واقعی در ایران ۱۹۵۴-۱۹۴۶..... ۲۵۸
- جدول ۶-۱۵. ساختار اقتصاد و اجتماعی ایران ابتدای قرن نوزدهم..... ۲۷۶
- جدول ۶-۱۶. تحولات ایران در قرن نوزدهم..... ۲۷۷
- جدول ۶-۱۷. تحولات عصر رضاشاه..... ۲۷۹
- جدول ۶-۱۸. تحولات بعد از شهریور ۱۳۲۰..... ۲۸۱
- جدول ۷-۱. شاخص حقوق و دستمزد کارگران در ترکیه..... ۳۱۶
- جدول ۷-۲. ترکیب نیروی کار در ترکیه (درصد)..... ۳۱۹
- جدول ۷-۳. ترکیب مشاغل نمایندگان مجالس ترکیه (درصد)..... ۳۲۸
- جدول ۷-۴. ترکیب نیروی کار در ترکیه (درصد)..... ۳۴۱
- جدول ۷-۵. عضویت در اتحادیه‌های کارگری ترکیه..... ۳۴۱
- جدول ۷-۶. سهم عضویت اتحادیه‌ها از مزدبگیران ترکیه (درصد)..... ۳۴۲
- جدول ۷-۷. هزینه‌های نظامی ترکیه در دهه ۱۹۵۰..... ۳۵۷
- جدول ۷-۸. ساختار اقتصاد و اجتماعی عثمانی ابتدای قرن نوزدهم..... ۳۶۷
- جدول ۷-۹. تحولات میانه قرن نوزدهم در عثمانی..... ۳۶۸
- جدول ۷-۱۰. تحولات عثمانی در پایان قرن نوزدهم و ابتدای قرن بیستم..... ۳۶۹
- جدول ۷-۱۱. تحولات ترکیه در دوران تک‌حزبی..... ۳۷۱
- جدول ۷-۱۲. تحولات ترکیه در زمان دموکراسی چندحزبی..... ۳۷۲
- جدول ۸-۱. تحولات مالکیت زمین در کره سال‌های ۱۹۱۸ تا ۱۹۳۷..... ۳۹۳
- جدول ۸-۲. تولیدات کره جنوبی ۱۹۱۰ تا ۱۹۴۰..... ۳۹۵
- جدول ۸-۳. تحول تولید صنعتی در کره ۱۹۳۱ تا ۱۹۴۰..... ۳۹۶
- جدول ۸-۴. ترکیب مقامات دولت بعد از آزادسازی کره..... ۴۰۲
- جدول ۸-۵. ترکیب مالکیت اراضی در کره بعد از آزادسازی..... ۴۰۳
- جدول ۸-۶. درصد عضویت در اتحادیه‌های کارگری..... ۴۱۱

جدول**شماره صفحه**

- جدول ۷-۸. اندازه کارخانجات بر حسب تعداد کارگر در کره ۴۱۲
- جدول ۸-۸. عضویت در اتحادیه‌های کارگری در کره و ژاپن ۴۱۳
- جدول ۹-۸. شاخص درآمد ناخالص منطقه‌ای در کره ۴۲۰
- جدول ۱۰-۸. ساختار اقتصاد و اجتماعی کره ابتدای قرن نوزدهم ۴۳۶
- جدول ۱۱-۸. تحولات سال‌های پایانی قرن نوزدهم در کره ۴۳۶
- جدول ۱۲-۸. تحولات عمده سال‌های استعمار کره توسط ژاپن ۴۳۷
- جدول ۱۳-۸. اهم تحولات کره بعد از آزادسازی ۴۳۹

فهرست تصاویر

شماره صفحه	تصویر
۴۹	تصویر ۱-۲. نوع اول رابطه ظرفیت دولت و دموکراتیزاسیون
۵۰	تصویر ۲-۲. نوع دوم رابطه بین ظرفیت دولت و دموکراتیزاسیون
۵۴	تصویر ۳-۲. مدل ارتباط عناصر دموکراسی تحکیم شده
۱۲۸	تصویر ۱-۳. مدل ارتباط عناصر دموکراسی تحکیم شده
۲۸۴	تصویر ۱-۶. مدل ساده تحکیم نشدن دموکراسی در ایران
۲۸۵	تصویر ۲-۶. مدل پیچیده تحکیم نشدن دموکراسی در ایران
۳۲۹	تصویر ۱-۷. تحول پایگاه شغلی نمایندگان مجالس ترکیه
۳۷۳	تصویر ۲-۷. مدل ساده تحولات ترکیه منجر به عدم تحکیم دموکراسی
۳۷۴	تصویر ۳-۷. مدل پیچیده تحولات ترکیه منجر به عدم تحکیم دموکراسی
۴۴۱	تصویر ۱-۸. مدل ساده تحولات منجر به عدم تحکیم دموکراسی در کره
۴۴۲	تصویر ۲-۸. مدل پیچیده تحولات منجر به عدم تحکیم دموکراسی کره
۴۵۵	تصویر ۱-۹. فرایند کلی منجر به عدم تحکیم/اگسست دموکراسی

فصل اول

مقدمه و کلیات طرح تحقیق

فصل اول

مقدمه و کلیات طرح تحقیق

۱-۱. بیان مسأله

ساموئل هانتینگتون در کتاب موج سوم دموکراسی (هانتینگتون، ۱۳۷۳) از سه دوره گذار از دیکتاتوری‌ها و حکومت‌های اقتدارگرا به حکومت‌های دموکراتیک سخن می‌گوید. موج دوم دموکراتیک شدن با آغاز جنگ جهانی دوم آغاز شد. آلمان غربی، ایتالیا، اتریش، ژاپن و کره با پایان جنگ حرکت به سوی دموکراسی را شروع و کشورهای نظیر ترکیه و یونان نیز در اواخر دهه ۱۹۴۰ این کار را تکرار کردند. کشورهای در آمریکای لاتین نیز همین وضعیت را داشتند، اما از ابتدای دهه ۱۹۶۰ عمده آن‌ها بازگشت به صورت‌های مختلفی از اقتدارگرایی را تجربه نمودند (صص. ۲۵-۲۲). موج سوم گذار به دموکراسی با سقوط سالازار و دولت کائانو در پرتغال در سال ۱۹۷۴ آغاز شده و پس از آن در یونان و اسپانیا (جنوب اروپا)، کشورهای آفریقایی، جنوب شرق آسیا، اروپای شرقی و بقیه نقاط جهان ادامه می‌یابد. بسیاری از کشورهایی که در موج دوم قرار داشتند و موج بازگشت را تجربه کرده بودند، بار دیگر در موج سوم در معرض دموکراتیک شدن قرار گرفتند. موج سوم نیز ظرف ۱۵ سال اروپای جنوبی، آمریکای لاتین و آسیا را در بر گرفت (صص. ۳۰-۲۵).

بسیاری معتقدند تنها منطقه‌ای از جهان که موج سوم را به‌طور فراگیر تجربه نکرده خاورمیانه (به استثنای ایران، ترکیه، اسرائیل و لبنان) است (Diamond, Plattner & Brumberg, 2003). این گفته در خصوص موج دوم نیز صدق می‌کند. خاورمیانه در موج دوم نیز فقط شاهد دموکراتیک شدن ترکیه و ایران بود.